

Hội Thảo Thứ Tám: Về Thể Loại Người Nhịn Chay Còn Lại & Giáo Lý Nhịn Bù

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Tác giả

Sheikh Muhammad bin Saaleh Al-U'thaimeen

Dịch thuật: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2013 - 1434

IslamHouse.com

المجلس الثامن: في بقية أقسام الناس في الصيام
وأحكام القضاء
« باللغة الفيتنامية »

تأليف: العلامة الشيخ محمد بن صالح العثيمين

ترجمة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2013 - 1434

IslamHouse.com

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْعَظِيمِ الْجَبَّارِ الْقَدِيرِ الْقَوِيِّ الْقَهَّارِ، الْمُتَعَالِي عَنِ أَنْ تُدْرِكَهُ الْخَوَاطِرُ وَالْأَبْصَارُ، وَسَمَّ كُلَّ مَخْلُوقٍ بِسِمَةِ الْاِفْتِقَارِ، وَأَظْهَرَ آثَارَ قَدْرَتِهِ بِتَصْرِيْفِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، يَسْمَعُ أَيْنِ الْمُنْدَفِ يَشْكُو مَا بِهِ مِنَ الْأَضْرَارِ، وَيُبْصِرُ دَيْبَ التَّمَلَّةِ السَّوْدَاءِ فِي اللَّيْلَةِ الظُّلْمَاءِ عَلَى الْغَارِ، وَيَعْلَمُ خَفِيَّ الصَّمَائِرِ وَمَكْنُونِ الْأَسْرَارِ، صِفَاتُهُ كَذَاتِهِ وَالْمُشَبَّهَةُ كُفَّارٌ، نُقِرُّ بِمَا وَصَفَ بِهِ نَفْسَهُ عَلَى مَا جَاءَ فِي الْقُرْآنِ وَالْأَخْبَارِ ﴿أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ﴾ [التوبة: ١٠٩]، أَحْمَدُهُ سُبْحَانَهُ عَلَى الْمَسَارِّ وَالْمَضَارِّ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْمُتَقَرِّدُ بِالْخَلْقِ وَالتَّدْبِيرِ ﴿وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ﴾ (سورة القصص: ٦٨)، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ أَفْضَلُ الْأَنْبِيَاءِ الْأَظْهَارِ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَى صَاحِبِهِ أَبِي بَكْرٍ رَفِيقِهِ فِي الْغَارِ، وَعَلَى عُمَرَ قَامِعِ الْكُفَّارِ، وَعَلَى عُثْمَانَ شَهِيدِ الدَّارِ، وَعَلَى عَلِيٍّ الْقَائِمِ بِالْأَسْحَارِ، وَعَلَى آلِهِ وَأَصْحَابِهِ خُصُوصًا الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ، وَسَلَّمْ تَسْلِيمًا.

Alhamdulillah, xin tạ ơn Allah Đấng Độc Tôn, Đấng Vĩ Đại, Đấng Tự Hào, Đấng Vô Biên, Đấng Hùng Mạnh, Đấng Oai Nghiêm, Đấng xa vời với mọi trù tượng và suy diễn của tạo vật, Đấng đã hạ thấp vị trí của tạo vật để nhận biết khả năng vô biên của Đấng Tạo Hóa trong việc quản lý sắp xếp ngày đêm, Đấng nghe thấu được tiếng rên rỉ đau đớn của sinh vật khi bị sát hại, Đấng nhìn thấy bước chân của con kiến đen bước đi trong đêm u tối ở trong hang sâu thẳm, Đấng thấu hiểu mọi ẩn ý được giấu kín bao che, tính cách và diện mạo của Ngài là tương đồng nhau. Bày tôi xin hải lòng về diện mạo Ngài qua các thông tin được

Qur'an và Sunnah xác định **«ĐỐI VỚI ALLAH KHÔNG HỀ NGANG BẰNG NHAU ĐỐI VỚI MỘT NGƯỜI XÂY DỰNG MASJID BẰNG LÒNG THÀNH TÂM KÍNH SỢ ALLAH VÀ LÒNG HÀI LÒNG NGÀI SO VỚI MỘT NGƯỜI XÂY MASJID BÊN BỜ VỰC THẶM RẠNG NƯỚC.»** Al-Tawbah: 109 (chương 9). Bề tôi xin tạ ơn Ngài Đấng Hiền Vinh mọi nơi mọi lúc dù thuận lợi hay khó khăn, bề tôi xin tuyên thệ Allah là Thượng Đế đích thực xứng đáng được thờ phụng mà không có đối tác, Ngài là Đấng Độc Tài trong tạo hóa và quản lý **«VÀ THƯỢNG ĐẾ CỦA NGƯỜI (MUHAMMAD) MUỐN TẠO HÓA VÀ CHỌN LỰA BẤT CỨ GÌ NGÀI MUỐN.»** Al-Qasas: 68 (Chương 28), và bề tôi xin chứng nhận Muhammad là nô lệ, là Rasul của Ngài, vị Nabi trong sáng và tốt đẹp nhất. Cầu xin Allah ban bình an và phúc lành cho Người, cho bạn thân của Người ông Abu Bakr người cận kề với Người trong hang núi; cho U'mar người làm cho bọn Kafir phải tròng bước; cho U'thmaan người đã hi sinh oanh liệt tại nhà; cho Aly người làm cho binh mình thêm rạng ngời; cho toàn thể bằng hữu trung kiên nghĩa dũng của Người đặc biệt là nhóm Al-Muhaajireen và Al-Ansaar.

Quý đạo hữu Muslim, chúng ta đã bàn về bảy thể loại người liên quan đến nhịn chay, trong hội thảo này sẽ nói hết số thể loại còn lại:

🕌 Thể loại thứ tám: Phụ nữ trong chu kỳ kinh nguyệt bị cấm nhịn chay và nếu có nhịn thì vẫn không được công nhận, bởi Rasul ﷺ đã nói:

((مَا رَأَيْتُ مِنْ نَاقِصَاتِ عَقْلِ وَدِينٍ أَذْهَبَ لِلْبَّ الرَّجُلِ الْحَازِمِ مِنْ إِحْدَاكُنَّ))

“Ta luôn thấy phụ nữ kém hơn nam giới về trí tuệ và tôn giáo.” Các Sahabah nữ hỏi: Sự kém về trí tuệ và tôn giáo là thế nào, thưa Rasul? Người đáp:

((أَلَيْسَ شَهَادَةُ الْمَرْأَةِ مِثْلَ نِصْفِ شَهَادَةِ الرَّجُلِ))

“Chẳng phải lời xác minh của một phụ nữ chỉ bằng một nửa lời xác minh của nam giới à!” Đúng vậy, mọi người đáp. Rasul ﷺ tiếp:

((فَذَلِكَ مِنْ نُقْصَانِ عَقْلِهَا، أَلَيْسَ إِذَا حَاصَتْ لَمْ تُصَلِّ وَلَمْ تَصُمْ))

“Đấy chính là kém về trí tuệ của phụ nữ; chẳng phải khi phụ nữ có kinh nguyệt là bị cấm hành lễ Salah và nhịn chay hay sao!” Thưa đúng. Rasul ﷺ tiếp:

((فَذَلِكَ مِنْ نُقْصَانِ دِينِهَا))

“Đấy chính là kém về tôn giáo của phụ nữ.” Hadith do Al-Bukhary và Muslim ghi.

Kinh nguyệt là loại máu xuất ra tự nhiên theo chu kỳ hàng tháng của phụ nữ trong số ngày nhất định.

Một khi kinh nguyệt bắt đầu trong lúc đang nhịn chay dù chỉ trước giờ xả chay chỉ là tí tấc cũng làm hư nhịn chay của ngày hôm đó bắt buộc cô ta phải nhịn bù lại, trừ phi đó là ngày nhịn chay tự nguyện thì không bắt buộc nhịn bù.

Khi dứt kinh vào ban ngày Ramadan thì sự nhịn chay từ đó đến mặt trời lặn không được công nhận nếu nhịn, bởi đã đánh mất đi thời gian nhịn từ đầu giờ bắt buộc, nhưng có bắt buộc phải nhịn thời gian còn lại không thì giữa giới

U'lama có hai ý kiến giống như trường hợp người trở về nhà từ chuyến đi xa vào ban ngày Ramadan.

Còn khi dứt kinh trong đêm cho dù chỉ trước giờ rạng đông trong tí tắc vẫn bắt buộc cô ta phải nhịn chay ngay, sự nhịn chay hôm đó hợp lệ kể cả chưa tắm rửa bắt buộc ngoài trừ trong giờ nhịn. Trường hợp này tương tự như người bị Junub được phép nhịn chay rồi tắm sau giờ rạng đông, bởi bà A'-isha رضي الله عنها đã kể: *“Trước kia, có lần Rasul ﷺ bị Junub lúc rạng đông do quan hệ vợ chồng chứ không phải là mộng tinh nhưng rồi người vẫn nhịn chay Ramadan.”* Hadith do Al-Bukhary và Muslim ghi.

Giáo lý dành cho phụ nữ trong chu kỳ hậu sản giống hệt như giáo lý dành cho phụ nữ kinh nguyệt, bắt buộc cô ta phải nhịn bù lại số ngày đã thiếu, bởi Allah phán:

﴿فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾ البقرة: ١٨٤

﴿**Nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu.**﴾ Al-Baqarah: 184 (chương 2), có lần một phụ nữ đã hỏi bà A'-ishah: Tại sao phụ nữ kinh nguyệt chỉ nhịn chay bù mà không hành lễ Salah bù? Bà đáp: *“Trước kia phụ nữ chúng tôi cũng bị tương tự nhưng chỉ được ra lệnh nhịn chay bù chứ không được lệnh phải hành lễ Salah bù.”* Hadith do Muslim ghi.

🔸 **Thể loại thứ chín:** Phụ nữ mang thai và cho con bú sợ ảnh hưởng xấu đến sức khỏe mình hoặc trẻ thơ thì được phép trì hoãn việc nhịn chay bởi ông Anas bin Maalik Al-Ka'by رضي الله عنه dẫn lời Rasul ﷺ rằng:

((إِنَّ اللَّهَ وَضَعَ عَنِ الْمَسَافِرِ شَطْرَ الصَّلَاةِ وَعَنِ الْمَسَافِرِ وَالْحَامِلِ وَالْمَرْضِعِ الصَّوْمَ أَوْ الصِّيَامَ))

“Quả thật Allah giảm phân nửa lễ Salah cho người đi đường xa và cho phép người đi đường xa, phụ nữ mang thai và cho con bú trì hoãn việc nhịn chay.” Hadith do năm học giả Hadith ghi, lời Hadith là của Ibnu Maajah và bắt buộc cô ta phải nhịn chay bù lại khi cô cảm thấy thuận lợi cho mình, giống như người bệnh phải nhịn bù sau khi lành bệnh.

🕌 **Thể loại thứ mười:** Ai cần phải xả chay khẩn cấp để cứu hộ người gặp nạn như đuối nước, chữa lửa, tai nạn giao thông . . . trong các trường hợp này nếu cần ăn uống mới có sức khỏe thì bắt buộc phải ăn uống do mạng người lúc này quan trọng hơn hết và theo qui tắc “*không gì thay thế được điều bắt buộc thì nó là điều bắt buộc*” sau đó nhịn bù lại số ngày đã xả.

Tương tự, ai cần xả chay để có sức Jihaad (thánh chiến vì chính nghĩa của Allah) thì được phép ăn uống để có sức mà chiến đấu kẻ thù, không phân biệt là đang ở chiến trường hay ở tại quê nhà bởi khi kẻ thù xuất hiện là phải bảo vệ bản thân, bảo vệ quê hương, bảo vệ cộng đồng và nhằm nêu câu tinh thần Islam. Trong bộ Saheeh Muslim từ ông Abu Sa-e’d Al-Khudry 🕌 kể: Trong một lần đi cùng Rasul 🕌 hướng đến Makkah và cả đoàn đều nhịn chay, đến khi dừng chân tại một nơi thì Rasul 🕌 nói:

((إِنَّكُمْ قَدْ دَنَوْتُمْ مِنْ عَدُوِّكُمْ وَالْفِطْرُ أَقْوَى لَكُمْ))

“Mọi người đang đến gần kẻ thù, thế hãy ăn uống mà tăng cường sức khỏe.” Đó quả là chế độ giảm nhẹ cho chúng tôi, tuy nhiên vẫn có người tiếp tục nhịn chay. Sau đó dùng lại một địa điểm khác, Rasul ﷺ bảo:

((إِنَّكُمْ مُصَبِّحُو عَدُوِّكُمْ وَالْفِطْرُ أَقْوَى لَكُمْ فَأَفْطِرُوا))

“Giờ đây mọi người đã cận kề kẻ thù rồi đây, việc xả chay sẽ tăng cường sức khỏe cho mọi người, tất cả hãy xả chay đi.” Thế là mọi người đều xả chay. Đây là động cơ tạo sức mạnh chiến đấu, một lý do riêng biệt không vì đi đường xa.

Đối với những ai được phép xả chay vì lý do vừa nêu như bị bệnh, người già không thể nhịn . . . thì được phép ăn uống công khai còn những ai xả chay vì lý do thông thường như chu kỳ kinh phụ nữ, cứu người khẩn cấp thì nên ăn uống kín đáo nhằm tránh bản thân bị nghi ngờ bởi những người không thấu hiểu giáo lý lầm tưởng được phép xả chay mà không cần lý do.

Những ai đã xả chay trong Ramadan bắt buộc phải nhịn chay bù lại và các ngày khác, bởi Allah phán:

﴿فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ﴾ البقرة: ١٨٤

﴿**Nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu.**﴾ Al-Baqarah: 184 (chương 2), chỉ bắt buộc nhịn chay bù đúng theo số ngày đã xả, nếu xả trọn ba mươi ngày bắt buộc nhịn ba mươi ngày và nếu xả hai mươi chín ngày thì bắt buộc nhịn hai mươi chín ngày.

Tốt nhất là bắt đầu việc nhịn chay bù ngay sau khi hết lý do xả chay do sẽ hưởng được ân phước tranh thủ hành đạo sớm và để tránh được nợ.

Tuy nhiên vẫn được phép trì hoãn đến trước Ramadan năm sau, bởi Allah phán:

﴿فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَن تَطَوَّعَ﴾

البقرة: ١٨٤

﴿**Hãy nhịn bù vào những ngày khác tương ứng số ngày đã thiếu; và đối với những ai có khả năng nhịn chay mà không muốn nhịn thì được phép thay thế bằng cách nuôi ăn (mỗi ngày) một người nghèo nhưng việc nhịn chay sẽ tốt hơn (nuôi ăn người nghèo).**﴾ Al-Baqarah: 183 – 185 (chương 2).

Trong bộ luật dễ dàng của Islam là cho tín đồ trì hoãn việc nhịn chay đến giây phút cuối cùng, thí dụ thiếu mười ngày nhịn Ramadan thì được phép trì hoãn đến mười ngày nữa là vào Ramadan mới, nhưng không được phép trì hoãn qua luôn Ramadan năm sau mà không có lý do chính đáng, bởi bà A' -y- shah ﷺ nói: *“Trước kia tôi thiếu nợ Ramadan và không có khả năng nhịn chay mãi đến tháng Sha'baan.”* Hadith do Al-Bukhary ghi. Việc trì hoãn đến vào Ramadan năm sau làm cho thiếu có cảm giác ngao ngán dẫn bất lực nhịn bù hoặc bị chết trước khi trả nợ, bởi đây là nhiệm vụ được tái lại hằng năm giống như Salah không được phép trì hoãn đến bước vào giờ Salah khác. Nếu như bất lực nhịn cứ kéo dài mãi đến chết thì y hoàn toàn vô tội bởi Allah cho phép nhịn bù vào thời gian khác nhưng rồi vẫn không thể nhịn bù thì y được miễn tội giống như người chết trước Ramadan thì không bắt buộc y nhịn chay. Riêng trường hợp có khả năng nhịn nhưng cố tình trì hoãn đến

chết vẫn chưa nhịn thì bắt buộc người thân phải nhịn bù, bởi Rasul ﷺ nói:

((مَنْ مَاتَ وَعَلَيْهِ صِيَامٌ صَامَ عَنْهُ وَإِيَّاهُ))

“Ai chết vẫn còn thiếu nợ nhịn chay thì người thân phải nhịn chay bù thay.” Hadith do Al-Bukhary và Muslim ghi.

Người thân là những người được quyền thừa kế tài sản của người chết và tập thể được phép nhịn bù trong một ngày duy nhất, Imam Al-Bukhary nói: *“Ông Al-Hasan nói: Nếu ba mươi người nhịn chay bù trong một ngày duy nhất được phép.”* Nếu không có người thân hoặc người thân không muốn nhịn chay bù thì trích tiền của người chết để lại mà xuất thức ăn thay mỗi ngày một người nghèo tương ứng với số ngày thiếu bằng loại thức ăn địa phương như gạo, lúa mạch với trọng lượng 600 gam.

Quý đạo hữu Muslim đây là tất cả thể loại người liên quan đến nhịn chay Ramadan mà Allah đã ấn định phù hợp với hoàn cảnh từng thể loại. Hãy thấu hiểu rằng Allah là Đấng Sáng Suốt đã ban cho Islam một bộ luật hoàn mỹ, hãy biết tạ ơn Ngài về mọi dễ dàng đã ban cho tín đồ, hãy luôn khẩn vái Ngài ban cho kiên định trên tôn giáo Islam này cho đến ngày lia đời.

Lạy Allah, bề tôi khẩn cầu Allah tha thứ tội lỗi cho toàn thể cộng đồng Muslim, tha thứ mọi lơ là cầu thả của bầy tôi trong việc tuân lệnh và tạ ơn Ngài. Xin hãy kiên định bầy tôi luôn bám trụ con đường chính đạo này, xin hãy ban ánh sáng hướng bầy tôi đến bình an nơi Ngài.

Lạy Allah, xin ban cho bầy tôi nếm được vị ngọt của hành đạo, xin hãy hướng bầy tôi đi trên sự hài lòng của Ngài.

Lạy Allah, xin hãy cứu bầy tôi thoát khỏi sự rơi vào hỏa ngục, xin hãy đánh thức bầy tôi khỏi lơ là, xin hãy gia tăng lòng kiên định cho bầy tôi, xin hãy phục sinh bầy tôi cùng nhóm người sùng đạo, xin cho bầy tôi gia nhập nhóm người hiền đức và cầu xin bình an và phúc lành cho Nabi Muhammad, cho gia quyến và tất cả bằng hữu của Người.